

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **A. G. i R. G.**,

oskarżonych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 6 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 4 września 2024 r.,

skargi obrońców oskarżonych na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 16 stycznia 2024 roku, sygn. akt II AKa 290/23,

uchylający wyrok Sąd Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 5 lutego 2021 r., sygn. akt II K 73/17,

na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 539a § 3 k.p.k.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.**

Tomasz Artymiuk

Piotr Mirek

Kazimierz Klugiewicz

[PGW]

[ms]

UZASADNIENIE

A. G. i R. G. zostali oskarżeni o to, że reprezentując jako kanclerze podmioty będące udziałowcem [...] Sp. z o.o. z/s w N. S., A. G. [...] z siedzibą w W., zaś R. G. [...] z/s w N. S., działając wspólnie i w porozumieniu oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez [...] w postaci zaangażowania do tej Spółki środków finansowych przez [...] Sp. z o.o., w okresie pomiędzy 18 a 28 grudnia 2015 r. w N. S., wprowadzili prezesa oraz prokurenta [...] Sp. z o.o. w błąd co do zamiaru wyrażenia zgody na zmiany w umowie Spółki [...] przyznającej udziałowcowi – [...] szczególne uprawnienia, od których to zmian strona pokrzywdzona uzależniała nabycie udziałów w Spółce i w konsekwencji dalsze jej wsparcie finansowe w ten sposób, że w dniu 28 grudnia 2015 r. w N. S. podpisali oświadczenie o wyrażeniu zgody na zmiany w umowie Spółki w zakresie podejmowania uchwał przez wspólników zwykłą większością głosów, powoływania i odwoływania organów Spółki przez Zgromadzenie Wspólników oraz zobowiązania wspólników do dokonywania dopłat do udziałów lub wnoszenia pożyczek pieniężnych do Spółki proporcjonalnie do ilości posiadanych udziałów, a także zataili w rozmowach prowadzonych z przedstawicielami [...] Sp. z o.o., iż do zbywanych do niej udziałów w [...] należących do [...] została skierowana egzekucja komornicza z wniosku wierzyciela [...] SA, przez co doprowadzili [...] Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wielkiej wartości 14.213.247,29 zł w postaci przeznaczenia sumy 5.500.000 zł na zakup w dniu 28 grudnia 2015 r. w N. S. od A. G. i [...] większościowego pakietu udziałów w [...] Sp. z o.o. oraz udzielenie tej Spółce w dacie 29 grudnia 2015 r. pożyczek w łącznej kwocie 8.713.247,29 zł,

tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 6 k.k.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 5 lutego 2021 r., sygn. akt II K 73/17, uniewinnił oskarżonych od popełnienia zarzucanego im przestępstwa.

Od powyższego orzeczenia apelacje wnieśli pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego oraz prokurator, na niekorzyść oskarżonych.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – podnosząc zarzuty mającego wpływ na treść wyroku naruszenia prawa procesowego a to art. 366 § 1 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia – wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu.

Prokurator – podnosząc zarzuty naruszenia przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 7 k.p.k.) oraz obrazy prawa materialnego (art. 286 § 1 k.k.) – wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do jej ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 16 stycznia 2024 roku, sygn. akt II AKa 290/23, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu do ponownego rozpoznania.

Na wyrok Sądu II instancji skargę wnieśli obrońcy oskarżonych, którzy podnieśli wystąpienie w sprawie, na etapie postępowania przed Sądem odwoławczym, bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu wskutek udziału w jego składzie osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 21 stycznia 2021 roku na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), będącej przewodniczącym i sprawozdawcą sprawy, która uprzednio w dniu 15 stycznia 2018 r. powołana została przez Ministra Sprawiedliwości do pełnienia funkcji wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, a z dniem 4 września 2020 roku Minister Sprawiedliwości powołał na funkcję wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie, gdyż wadliwość procesu powołania oraz towarzyszące okoliczności takie jak delegowanie przez Ministra Sprawiedliwości do pełnienia czynności sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie od dnia 1 lutego 2018 r., powierzenie z dniem 1 lipca 2018 r. przez Ministra Sprawiedliwości obowiązków sędziego sądu dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Krakowie na okres sześciu lat, powoływanie przez Ministra Sprawiedliwości jako przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości w skład Komisji Egzaminacyjnych, w których pełniła funkcję Przewodniczącego Komisji: do przeprowadzenia egzaminu adwokackiego w 2018 r.,

do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego w 2019 r., do spraw aplikacji adwokackiej w 2019 r., do przeprowadzenia egzaminu adwokackiego w 2020 r., do przeprowadzenia egzaminu sędziowskiego w 2020 r. oraz udzielanie poparcia kandydatom do Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), a nadto co do której Sąd Najwyższy stwierdzał, iż skład Sądu Apelacyjnego w Krakowie z udziałem tego sędziego nie spełnia kryterium bezstronności i niezawisłości (wyroki z dnia 18 października 2023 r., III KK 60/23, z dnia 7 czerwca 2023 r., III KK 109/23, z dnia 8 listopada 2023 r., III KK 239/23), zważywszy na rozpoznawanie w niniejszej sprawie apelacji prokuratora na niekorzyść oskarżonych od wyroku uniewinniającego, prowadziło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu autorzy skargi wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Skarga jest zasadna, albowiem trafnie wskazano w niej na nienależytą – w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. – obsadę Sądu Apelacyjnego w Krakowie z uwagi na zasiadanie w składzie orzekającym, który rozpoznał niniejszą sprawę w instancji odwoławczej sędzi Katarzyny Wysokińskiej-Walenciak.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, poczynawszy od uchwały trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. (*BSA I-4110-1/20, OSNK z 2020 r., z. 2, poz. 7*): „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych

ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

W tym kontekście należy zauważyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie przeprowadzał badanie standardu niezawisłości i bezstronności sędzi Katarzyny Wysokińskiej-Walenciak, które konsekwentnie przynosiło wynik negatywny (zob. wyroki SN: z dnia 7 czerwca 2023 r., III KK 109/23; z dnia 18 października 2023 r., III KK 60/23; z dnia 8 listopada 2023 r., III KK 239/23; z dnia 17 stycznia 2024 r., III KK 295/23; z dnia 8 maja 2024 r., III KK 30/24; z dnia 22 lutego 2024 r., III KK 463/23; z dnia 7 marca 2024 r., III KK 401/23), co czyni zbędnym ponowne szczegółowe przeprowadzanie testu w tym zakresie i uprawnia do przywołania najważniejszych okoliczności zaprezentowanych w uzasadnieniach ww. orzeczeń, a w konsekwencji podzielenia wyrażonego tam stanowiska również i na gruncie niniejszej sprawy.

Jak ustalono w uzasadnieniu wyroku SN z dnia 7 czerwca 2023 r., III KK 109/23, Katarzyna Anna Wysokińska-Walenciak od 1997 r. do 2003 r. sprawowała urząd sędziego Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie. Następnie postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 grudnia 2003 r. została powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie. Dwukrotnie – w 2011 roku oraz 2013 roku bezskutecznie ubiegała się o objęcie stanowiska sędziowskiego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie. Z dniem 28 grudnia 2017 r. ww. sędzia została delegowana do pełnienia czynności sędziego w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w Krakowie na okres roku (od 1 lutego 2018 r. do 31 stycznia 2019 r.). Z dniem 15 stycznia 2018 r. została powołana do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie na okres sześciu lat. Od 10 września 2018 r. SSO Katarzyna Wysokińska-Walenciak rozpoczęła kolejne starania o awans na sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Jej delegacja do pełnienia czynności orzeczniczych w tym Sądzie została dwukrotnie przedłużona na okresy od 1 lutego 2019 r. do 31 stycznia 2020 r. a następnie od 1 lutego 2020 r. na czas nieokreślony. Od 1 października 2020 r. została powołana do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Z dniem 30 września 2020 r. została

odwołana z funkcji Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie w związku z rezygnacją. Z dniem 4 lutego 2021 r. została powołana na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Sąd Najwyższy podziela stanowisko wyrażone w powołanym wyroku, zgodnie z którym powyższe okoliczności wskazują na znaczne przyspieszenie kariery zawodowej sędzi Katarzyny Wysokińskiej-Walenciak po 2017 roku, co należy wiązać z faktem podpisania w grudniu 2017 r. listy poparcia dla niektórych sędziów kandydujących do składu tworzonej wówczas Krajowej Rady Sądownictwa, co do której formułowano uzasadnione zastrzeżenia natury konstytucyjnej. Poparcie obejmowało m.in. kandydaturę sędzi Dagmary Pawełczyk-Woickiej. W ciągu miesiąca od wyrażenia tego poparcia sędzia Katarzyna Wysokińska – Walenciak objęła w dniu 15 stycznia 2018 r. stanowisko Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie. W kontekście tego aktu powołania istotne było wskazanie osoby, który umożliwiła sędzi Katarzynie Wysokińskiej – Walencik dostrzegalne przyspieszenie kariery zawodowej. Tą osobą była sędzia Dagmara Pawełczyk – Woicka, ówczesna Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie, oddelegowana w styczniu 2018 r. z Ministerstwa Sprawiedliwości do Sądu Okręgowego w Krakowie, po czym w dniu 9 stycznia 2018 r. została powołana na stanowisko Prezesa tego Sądu. Jest ona sędzią, odnośnie której w przestrzeni medialnej formułowane są opinie o istnieniu między nią a ówczesnie urzędującym Ministrem Sprawiedliwości Zbigniewem Ziobrą więzów zażyłości zrodzonych na gruncie przyjaźni i koleżeństwa.

Analiza dotychczasowej drogi zawodowej wspomnianej sędzi w latach 2018-2023 – tempo jej awansu związane z występowaniem jej powiązań z ówczesnymi przedstawicielami władzy wykonawczej nie pozostawia wątpliwości co do tego, że Sąd Apelacyjny w Krakowie w składzie orzekającym z udziałem sędzi Katarzyny Wysokińskiej-Walenciak, nie spełniał standardów niezawisłości i bezstronności, o których mowa w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, co na gruncie procedury karnej stanowiło uchybienie rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej, określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Niezależnie zatem od kwestii merytorycznych, które legły u podstaw wydania orzeczenia kasatoryjnego oraz zawartości części motywacyjnej zaskarżonego wyroku, konieczne stało się

uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym w składzie gwarantującym respektowanie wszystkich standardów wynikających z konstytucyjnego i konwencyjnego prawa do sądu.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Tomasz Artymiuk Piotr Mirek Kazimierz Klugiewicz

[PGW]